

Byla C-143/20**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2020 m. kovo 24 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Lenkija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. kovo 24 d.

Ieškovas:

A

Atsakovas:

O

Pagrindinės bylos dalykas

Pagrindinės bylos dalykas yra ieškinys dėl mokėjimo, grindžiamas tuo, kad atsakovo darbuotojas tariamai suklaidino ieškovą sudarant su investiciniu fondu susijusią gyvybės draudimo sutartį.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimas susijęs su informacijos, teikiamos draudžiamam vartotojui sudarant gyvybės draudimo sutartis, susijusias su investiciniu fondu, kurio pagrindinis turtas yra išvestinės priemonės, apimtimi.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II, nauja redakcija, OL L 335, 2009 12 17) (toliau –

Direktyva 2009/138/EB) 185 straipsnio 3 dalies i punktą, 2002 m. lapkričio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/83/EB dėl gyvybės draudimo <...> (toliau – Direktyva 2002/83/EB) 36 straipsnio 1 dalį, siejamą su III priedo A dalies 12 punktu, reikia aiškinti taip, kad sudarydamas su investiciniu fondu (draudimo kapitalo fondu) susijusias gyvybės draudimo sutartis, kai fondo pagrindinis turtas yra išvestinės priemonės (arba struktūrizuotos finansinės priemonės, apimančios išvestines priemones), draudikas ar draudėjas (kuris siūlo tokį draudimą, platina draudimo produktą, „parduoda“ draudimą) privalo draudžiamam vartotojui pateikti informaciją apie pagrindinės priemonės (išvestinės priemonės arba struktūrizuotos finansinės priemonės, apimančios išvestines priemones) pobūdį, tipo specifikaciją, savybes (angl. „indication of the nature“, vok. „Angabe der Art.“, pranc. „indications sur la nature“), ar pakanka nurodyti tik bazinio (pagrindinio) turto tipą nepateikiant tokios priemonės apibūdinimo?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta, kad draudikas ar draudėjas (kuris siūlo tokį draudimą, platina draudimo produktą, „parduoda“ draudimą, susijusį su investiciniu fondu – draudimo kapitalo fondu) privalo vartotojui pateikti informaciją apie pagrindinės priemonės (išvestinės priemonės arba struktūrizuotos finansinės priemonės, apimančios išvestines priemones) pobūdį, tipo specifikaciją ir savybes, ar Direktyvos 2009/138/EB 185 straipsnio 3 dalies i punktą, Direktyvos 2002/83/EB 36 straipsnio 1 dalį, siejamą su III priedo A dalies 12 punktu, reikia aiškinti taip, kad draudžiamam vartotojui pateikiama informacija apie pagrindinės priemonės (išvestinės priemonės arba struktūrizuotos finansinės priemonės, apimančios išvestines priemones) pobūdį, tipo specifikaciją, savybes turi apimti tokią pačią informaciją, kokios reikalaujama pagal 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/39/EB dėl finansinių priemonių rinkų, iš dalies keičiančios Tarybos direktyvas 85/611/EEB, 93/6/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/12/EB bei panaikinančios Tarybos direktyvą 93/22/EEB <...> (toliau – Direktyva 2004/39/EB), 19 straipsnio 3 dalį ir 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES (Tekstas svarbus EEE) (OL L 173, 2014 6 12, p. 349) (toliau – Direktyva 2014/65/ES), 24 straipsnio 4 dalį, t. y. išsamią informaciją apie išvestines finansines priemones ir siūlomas investavimo strategijas, kuri turėtų apimti atitinkamas gaires ir išpėjimus apie riziką, susijusią su investavimu į tokias priemones arba su individualiomis investavimo strategijomis, įskaitant visų pirma informaciją apie pagrindinės priemonės vertinimo metodiką, kurią draudikas ar skaičiavimo agentas taiko draudimo apsaugos laikotarpiu, informaciją apie riziką, susijusią su išvestine finansine priemone ir jos emitentu, įskaitant informaciją, susijusią su išvestinės priemonės vertės pokyčiais laikui bėgant, atskirais veiksniais, lemiančiais šiuos pokyčius, ir jų įtakos vertei laipsniu?

3. Ar Direktyvos 2009/138/EB 185 straipsnio 4 dalį reikėtų aiškinti taip, kad sudarydamas gyvybės ir išgyvenimo iki tam tikro amžiaus draudimo sutartis su investiciniu fondu (draudimo kapitalo fondu), kai fondo pagrindinis turtas yra išvestinė priemonė (arba struktūrizuotos finansinės priemonės, apimančios išvestines priemones), draudikas ar draudėjas (kuris siūlo tokį draudimą, platina draudimo produktą, „parduoda“ draudimą) privalo draudžiamam vartotojui pateikti tokią pačią informaciją, kokios reikalaujama pagal Direktyvos 2004/39/EB 19 straipsnio 3 dalį ir Direktyvos 2014/65/ES 24 straipsnio 4 dalį, t. y. išsamią informaciją apie išvestines finansines priemones ir siūlomas investavimo strategijas, kuri turėtų apimti atitinkamas gaires ir įspėjimus apie riziką, susijusią su investavimu į tokias priemones arba su individualiomis investavimo strategijomis, įskaitant visų pirma informaciją apie pagrindinės priemonės vertinimo metodiką, kurią draudikas ar skaičiavimo agentas taiko draudimo apsaugos laikotarpiu, informaciją apie riziką, susijusią su išvestine finansine priemone ir jos emitentu, įskaitant informaciją, susijusią su išvestinės priemonės vertės pokyčiais laikui bėgant, atskirais veiksniais, lemiančiais šiuos pokyčius, ir jų įtakos vertei laipsniu?
4. Jei atsakymas į antrąjį ar trečiąjį klausimą (arba abu) būtų teigiamas, ar tai, kad draudikas arba draudėjas, siūlantis su investiciniu fondu (draudimo kapitalo fondu) susijusį gyvybės draudimą, nepateikia draudžiamam vartotojui reikalaujamos (antrajame ir trečiajame klausimuose nurodytos) informacijos, yra nesąžininga komercinė praktika, kaip tai suprantama pagal 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 („Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva“) <...>, 5 straipsnį, ar reikalaujamos informacijos nepateikimas yra klaidinanti komercinė veikla, kaip tai suprantama pagal tos direktyvos 7 straipsnį?
5. Jei atsakymas į antrąjį ir trečiąjį klausimus būtų neigiamas, ar tai, kad draudikas ar draudėjas (kuris siūlo tokį draudimą, platina draudimo produktą, „parduoda“ su investiciniu fondu (draudimo kapitalo fondu) susijusį gyvybės draudimą) aiškiai neinformuoja vartotojo, jog investicinio fondo (draudimo kapitalo fondo) lėšos yra investuojamos į išvestines finansines priemones (arba struktūrizuotas finansines priemones, apimančias išvestines priemones), yra nesąžininga komercinė veikla, kaip tai suprantama pagal Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 5 straipsnį, ar reikalaujamos informacijos nepateikimas yra klaidinanti komercinė veikla, kaip suprantama pagal tos direktyvos 7 straipsnį?
6. Jei atsakymas į antrąjį ir trečiąjį klausimus būtų neigiamas, ar tai, kad draudikas ar draudėjas, kuris siūlo su investiciniu fondu (draudimo kapitalo fondu) susijusį gyvybės draudimą, išsamiai nepaaiškina vartotojui tikslaus

priemonės, į kurią investuojamos investicinio fondo (draudimo kapitalo fondo) lėšos, apibūdinimo, kuris apimtų informaciją apie tokios priemonės veikimo principus, kai priemonė yra išvestinė (arba struktūrizuota finansinė priemonė, apimanti išvestinę priemonę), yra nesąžininga komercinė veikla, kaip tai suprantama pagal Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 5 straipsnį, ar reikalaujamos informacijos nepateikimas yra klaidinanti komercinė veikla, kaip tai suprantama pagal tos direktyvos 7 straipsnį?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II), visų pirma 185 straipsnis.

2002 m. lapkričio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/83/EB dėl gyvybės draudimo, visų pirma 36 straipsnis ir III priedas.

2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES, visų pirma 24 straipsnio 4 dalis.

2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/39/EB dėl finansinių priemonių rinkų, iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 85/611/EEB, 93/6/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/12/EB bei panaikinanti Tarybos direktyvą 93/22/EEB, visų pirma 2 straipsnis ir 19 straipsnis.

2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004, visų pirma 2 straipsnis, 3 straipsnis, 5 straipsnis, 6 straipsnis, 7 straipsnis ir II priedas.

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Ustawa z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (2007 m. rugpjūčio 23 d. Įstatymas dėl kovos su nesąžininga rinkos praktika), visų pirma 4–6 straipsniai.

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 r. (2003 m. gegužės 22 d. Draudimo veiklos įstatymas (toliau – *UoDU*), visų pirma 2 straipsnis, 12 straipsnis ir 13 straipsnis.

Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (1964 m. balandžio 23 d. Civilinis kodeksas), visų pirma 805 straipsnis ir 808 straipsnis.

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 Ieškovas, kuris yra vartotojas, pasirašė pareiškimą dėl prisijungimo prie gyvybės ir išgyvenimo iki nustatyto amžiaus draudimo su draudimo kapitalo fondu XXX sutarties, sudarytos tarp atsakovo O ir *TU na Życie*. Šioje sutartyje *TU na Życie* veikė kaip draudikas, atsakovas O – kaip draudėjas, o ieškovas turėjo būti nurodytas kaip apdraustasis.
- 2 Ieškovas buvo apdraustas nuo 2010 m. spalio 8 d., tai buvo patvirtinta draudimo liudijimu. Ieškovui sutartis turėjo būti taikoma 15 metų. Ieškovas įsipareigojo sumokėti į draudiko sąskaitą pirmąją 4 500 PLN įmoką ir kas mėnesį mokėti einamąsias 124 PLN įmokas. Ieškovas pagal sutartį į draudiko sąskaitą sumokėjo iš viso 14 420 PLN.
- 3 Sutarčiai buvo taikomi sutarčių šablonai – XXX draudimo sąlygos, administravimo mokesčių ir limitų lentelė, XXX kapitalo draudimo fondo nuostatai, taip pat prisijungimo pareiškimas su priedu.
- 4 Draudimo įmonė įsipareigojo išmokėti išmokas ieškovo mirties arba išgyvenimo iki atsakomybės laikotarpio pabaigos atveju. Remiantis dokumentais, sutarties tikslas buvo kaupti ir investuoti apdraustojo (vartotojo, ieškovo) lėšas naudojant atskirą draudimo kapitalo fondą. Draudimo kapitalo fondą sudarė pirmoji įmoka ir einamosios įmokos (atėmus administravimo mokesčius).
- 5 Pirmoji sutarties pradžioje sumokėta įmoka sudarė 20 % investuojamos įmokos, t. y. visų įmokų, kurias ieškovas turėjo sumokėti per visą sutarties galiojimo laiką, sumos. Investuota įmoka siekė 22 500 PLN.
- 6 Fondo tikslas buvo padidinti fondo turto vertę padidėjus jo investicijų vertei ir apsaugoti įmoką, investuotą atsakomybės laikotarpio pabaigoje, tačiau draudikas negarantavo, kad šis tikslas bus pasiektas. Draudimo kapitalo fondo lėšos iki 100 % buvo investuotos į B1 išleistus sertifikatus, kurių mokėjimas grindžiamas B2 indeksu. Šie sertifikatai turėjo būti įvertinti Lenkijos zlotais.
- 7 Nuostatuose buvo nurodyta, kad investicijos į sertifikatus yra susijusios su emitento kredito rizika. Ši rizika suprantama kaip emitento nuolatinio ar laikino nesugebėjimo tvarkyti skolą, įskaitant išleistų sertifikatų išpirkimą, galimybė. Pateikiama informacija, kad indeksą sukūrė B3. Tikslas buvo pasiekti dinamiškai pakoreguotą poziciją akcijų, susijusių su besivystančiomis šalimis, rinkoje ir JAV obligacijų rinkoje. Didėjimo tendencijos akcijų rinkoje atveju indekso investavimo strategija padidina šios rinkos pozicijas, o mažėjimo tendencijos atveju padidina JAV obligacijų rinkos pozicijas.
- 8 Sąskaitos vertė pasibaigus atsakomybės laikotarpiui turėjo būti apskaičiuota remiantis sertifikatų verte. Pasibaigus atsakomybės laikotarpiui, sertifikatai užtikrino nominaliosios vertės, atitinkančios investuotos įmokos vertę pasibaigus sutarties galiojimui, apsaugą.

- 9 Pasibaigus 15 metų sutarties galiojimo laikotarpiui, ieškovas turėjo gauti išmoką, lygią sąskaitos vertei išpirkimo dieną. Remiantis nuostatais, ši vertė turėjo būti ne mažesnė už sumą, atitinkančią investuotą įmoką, pridėjus bet kokius teigiamus indekso pokyčius.
- 10 Indekso vertės apskaičiavimo būdas sutartyje nebuvo nurodytas. Pradinio indekso likvidavimo atveju šis indeksas galėjo būti pakeistas pakaitiniu indeksu. Sutartyje nebuvo nurodytas ne tik pakaitinio indekso apskaičiavimo būdas, bet ir situacijos, kuriose pradinis indeksas gali būti likviduojamas ir kas priima sprendimą šiuo klausimu.
- 11 Ieškovas turėjo teisę nutraukti sutartį nepasibaigus 15 metų laikotarpiui. Atsakovas įsipareigojo tokiu atveju išpirkti visą sumą. Tuomet draudikas turėjo grąžinti apdraustajam sumą, lygią sąskaitos vertei atėmus 75 % lėšų likvidavimo mokesčių, jei sutartis buvo nutraukta pirmaisiais, antraisiais, trečiaisiais ar ketvirtaisiais sutarties galiojimo metais, ir palaipsniui sumažintą mažesne procentine ieškovo sumokėtų lėšų dalimi, jei sutartis būtų nutraukta vėlesniais metais.
- 12 Fondo dalyvavimo vieneto vertė buvo apskaičiuojama viso fondo grynojo turto vertę padalijant iš visų fondo vienetų skaičiaus. Viso fondo grynojo turto apskaičiavimo būdas buvo reglamentuotas nuostatuose. Apskaičiavimas turėjo būti vykdomas pagal rinkos vertę, kuri leistų tinkamai atspindėti vertę, laikantis riziką ribojančio vertinimo principo.
- 13 Sutartyje nebuvo nurodytos taisyklės, pagal kurias vertinami fondo dalyvavimo vienetai, ar taisyklės, pagal kurias vertinamas viso fondo grynasis turtas, taip pat nenurodyti sertifikatai, į kuriuos turėjo būti investuojamos fondo lėšos, vertinimo principai.
- 14 Pirmoji įmoka buvo konvertuota į dalyvavimo fonde vienetus pagal nekintančią sutartyje nurodytą 200 PLN pradinės dalyvavimo vieneto vertės perskaičiavimo sumą. Vykdamas vėlesnes sąskaitos operacijas, t. y. pradėjus mėnesinių einamųjų įmokų mokėjimą, lėšų konvertavimas į dalyvavimo fonde vienetus ir visų apdraustąjo sąskaitoje įrašytų vienetų vertės perskaičiavimas buvo vykdomas, kaip teigia ieškovas, neaišku kaip, draudikui taikant tik jam žinomą būdu nustatytą atitinkamos dienos dalyvavimo vienetų vertę.
- 15 Atsižvelgdamas į didelius investuotų lėšų vertės nuostolius, po daugiau nei 7 metų sutarties galiojimo metų ieškovas pateikė pareiškimą dėl sutarties nutraukimo.
- 16 Sutartis buvo nutraukta. Ieškovo sąskaitos vertė 2017 m. birželio 28 d. siekė 9 045,67 PLN (sumažėjo įmokėtų lėšų vertė – iš viso 14 420 PLN atėmus administravimo mokesčius). Iš šios sumos buvo išskaičiuotas 20 % likvidavimo mokesčiai, t. y. 1 809,13 PLN. Galiausiai draudikas ieškovui išmokėjo 7 223,54 PLN.

- 17 Ieškovas pagrindinėje byloje reikalauja sumokėti 5 373,33 PLN kaip dalį jo patirtos žalos (7 183,46 PLN).
- 18 Apklauiamas kaip liudytojas buvęs atsakovo darbuotojas nurodė, kad pardavimo procese naudojosi draudiko pateikta medžiaga. Buvo aptartos galimos pelno normos. Jis pateikė nuostatus, bendrąsias draudimo sąlygas, mokesčių ir komisinių sąlygas. Šie dokumentai draudžiamam vartotojui buvo pateikti spausdinta forma arba išsiųsti el. paštu. Klientas turėjo galimybę laisvai susipažinti su dokumentais per susitikimus ar namuose.
- 19 Liudytojo teigimu, tokio produkto pirkimo priežastis buvo investicijos.
- 20 Liudytojas nurodė, kad aptardavo produktą su klientu. Taip pat aptardavo administravimo mokesčių ir limitų lentelėje nurodytus mokesčius. Jis pateikdavo tokią informaciją apie produktą, kokia buvo pateikiama dokumentuose, t. y. nuostatuose ir bendrosiose draudimo sąlygose. Liudytojo teigimu, buvo taikoma laikotarpio pabaigos kapitalo garantija, atėmus administravimo išlaidas. Liudytojas nesakė, kad tai yra banko indėlis. Jis neatsimena, ar aiškiai tai pasakė ieškovui šioje byloje. Jis nurodė, kad šis produktas neturi jokios pelno garantijos.
- 21 Liudytojas negarantavo vartotojui, kad bet kuriuo sutarties galiojimo metu gali būti išmokėta visa suma. Jis nurodė, kad mokėjimas priklauso nuo vertinimo vertės tam tikru momentu.
- 22 Liudytojas teigė, kad pats žinojo ne viską ir panašiai, kaip automobilių pardavėjai, pateikdavo klientams tik gautoje medžiagoje esančią informaciją. Jis nurodė, kad kapitalo garantija buvo suteikiama laikotarpio pabaigoje, o nepasibaigus laikotarpiui buvo atliekamas vertinimas ir iš apskaičiuotos vertės išskaičiuojamas likvidavimo mokestis. Egzistavo šūkis „100 % kapitalo apsauga“.
- 23 Paklaustas apie indeksus, liudytojas nurodė, kad pats tiksliai nežinojo, kas tai yra. Jis prisipažino, jog pats (kaip ekonomistas) skaitydamas dokumentus turėdavo susitelkti, kad juos suprastų.
- 24 Liudytojas nežinojo, ar sutartyje buvo numatyta apsauga indekso pokyčių, fondo likvidavimo, emitento bankroto atveju, o dėl administravimo mokesčių dydžio nurodė, kad turėtų tai patikrinti dokumentuose.
- 25 Liudytojas teigė informuodavęs apie likvidavimo mokesčius ir jų apskaičiavimo būdą.
- 26 Liudytojas tvirtino informuodavęs, kad lėšos investuojamos į „indeksą“. Jis aiškino, kaip tai vyksta, remdamasis pateiktimi.
- 27 Liudytojas negalėjo pasakyti, į ką būtent buvo investuojamos tokio produkto lėšos.

- 28 Liudytojas neinformuodavo klientų, kaip vertinamas fondo turtas. Jis nurodė, kad negalėtų to pasakyti, nes tai daro licencijuoti investavimo patarėjai, kurie tvarko šias priemones atitinkamoje finansų įstaigoje.
- 29 Ieškovas norėjo investuoti pinigų į indėlį. Jis teigė, kad draudimo rizika nebuvo aptarta. Ieškovas tvirtino, kad buvo patikinta, jog jam bus išmokėta bent tiek, kiek bus įmokėta.
- 30 Ieškovas suprato, kad bet kuriuo metu jam gali būti gražinama bent jau įmokėta suma, o po 15 metų jis gautų ir palūkanas. Jei būtų žinojęs, kad gali prarasti dalį lėšų, jis nebūtų pasirinkęs tokio investavimo būdo.
- 31 Ieškovas ginčijo liudytojo parodymus ir susitikimo su liudytoju ir produkto pirkimo eigą apibūdino kitaip. Jis pareiškė negavęs dokumentų, apie kuriuos kalbėjo liudytojas.
- 32 Vis dėlto teismas tiki liudytoju, nes ieškovas yra suinteresuotas išspręsti šį ginčą savo naudai, be to, pareiškime savo parašu patvirtino dokumentų gavimą.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 33 Ieškovas teigia, kad per pardavimo procesą buvo suklaidintas atsakovo darbuotojo. Jis mano, kad nukentėjo dėl atsakovo vykdomos nesąžiningos rinkos veiklos, ypač dėl netinkamos pardavimo praktikos.
- 34 Viena iš priežasčių, kuriomis ieškovas grindžia savo ieškinį, yra tai, kad jis buvo klaidinamas dėl investicijų, į kurias turėjo būti investuojamos jo lėšos, pobūdžio. Ieškovas teigia buvęs patikintas, kad šios lėšos bus išaldytos specialioje draudiko sąskaitoje, kuri yra banko indėlio atitikmuo. Investicija turėjo būti saugi ir stabili, o iš tikrųjų ieškovo lėšos buvo investuojamos į kitą turtą.

Trumpi prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvai

- 35 Draudimo ir perdraudimo teisės nuostatos buvo iš esmės suderintos Direktyva 2009/138/EB. Direktyva 2014/65/ES (arba Direktyva 2004/39/EB) draudimo bendrovėms netaikoma. Konkurencijos ir vartotojų apsaugos įstatymai jau daugelį metų yra Sąjungos interesų sferoje. Siekiant suderinti valstybių narių įstatymus šioje srityje, buvo priimta Direktyva 2005/29/EB.
- 36 Norėdamas pateikti teisingą, Sąjungos teisę atitinkantį pirmiau nurodytų nacionalinių *UoDU* nuostatų, ypač 13 straipsnio 1 dalies 3 ir 4 punktų ir 13 straipsnio 4 dalies 3 punkto (dėl privalomųjų sutarties elementų, draudiko ir draudėjo, parduodančio draudimą, vartotojo (kliento) informavimo pareigų) aiškinimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atsižvelgė į direktyvas, kurios buvo įgyvendintos priimant *UoDU*.

- 37 Nagrinėdamas direktyvų turinį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iškėlė abejonių dėl Direktyvos 2009/138/EB 185 straipsnio 3 dalies i punkto ir Direktyvos 2002/83/EB 36 straipsnio 1 dalies ir III priedo A dalies 12 punkto (taip pat Direktyvos 2009/138/EB 185 straipsnio 4 dalies) nuostatų aiškinimo.
- 38 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nuomone, ankstesniame punkte (prieš skliaustelius) nurodytų direktyvų nuostatų redakcijos lenkų kalba turi kitokią reikšmę nei vertimų į anglų, vokiečių ir prancūzų kalbas redakcijos.
- 39 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo teigimu, skirtumas yra reikšmingas, nes nuostatų redakcijoje lenkų kalba draudikui ir tokį draudimą parduodančiam draudėjui nustatoma mažesnė informacijos teikimo pareiga nei redakcijose anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis. Redakcijoje lenkų kalba nustatyta tik pareiga pateikti „nuorodą apie pagrindinio turto pobūdį“, o redakcijose anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis nustatyta pareiga pateikti informaciją apie pagrindinių priemonių pobūdį, tipo specifikaciją ir savybes.
- 40 Tuo atveju, jei draudimo kapitalo fondo pagrindinė priemonė (investicinio fondo turtas) yra išvestinė priemonė (arba struktūrizuotas produktas, apimantis išvestinę priemonę), skirtumas yra reikšmingas. Pagal šių direktyvų nuostatų redakciją lenkų kalba pakanka nurodyti pagrindinės priemonės tipą, nurodant, kad pagrindinis turtas yra išvestinė priemonė (arba struktūrizuotas produktas).
- 41 Pagrindinėje byloje ieškovui, kuris yra vartotojas, buvo nurodyta tik tai, kad fondo lėšos investuojamos į sertifikatus, mokėjimas pagal kuriuos grindžiamas indeksu. Lėšos iki 100 % buvo investuotos į B1 išleistus sertifikatus, mokėjimas pagal kuriuos grindžiamas B2 indeksu. Šie sertifikatai turėjo būti įvertinti Lenkijos zlotais.
- 42 Darant prielaidą, kad teisinga yra nuostatų formuluotė lenkų kalba, kurioje nustatoma pareiga pateikti „nuorodą apie pagrindinio turto pobūdį“, reikėtų daryti išvadą, jog draudimą (ir *de facto* investiciją) siūlantis asmuo įvykdė šį reikalavimą.
- 43 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nuomone, redakcijose anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis nustatytas griežtesnis reikalavimas, t. y. reikalaujama ne tik nurodyti pagrindinės priemonės tipą, bet ir pateikti informaciją apie jos pobūdį, tipo specifikaciją ir savybes. Vis dėlto atrodo, kad norint pateikti tokį apibūdinimą būtina pateikti tą pačią informaciją, kurios reikalaujama pagal Direktyvos 2004/39/EB 19 straipsnio 3 dalį ir Direktyvos 2014/65/ES 24 straipsnio 4 dalį, t. y. išsamią informaciją apie išvestines finansines priemones ir siūlomas investavimo strategijas, kuri turėtų apimti atitinkamas gaires ir įspėjimus apie riziką, susijusią su investicijomis į tokias priemones ar su konkrečiomis investavimo strategijomis. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo teigimu, tai visų pirma būtų informacija apie pagrindinės priemonės (išvestinės arba struktūrizuotos priemonės, apimančios išvestinę

finansinę priemonę) vertinimo metodiką, kurią draudimo apsaugos laikotarpiu naudoja draudikas ar skaičiavimą atliekantis agentas, informaciją apie riziką, susijusią su išvestine finansine priemone ir jos emitentu, įskaitant išvestinės priemonės vertės pokyčius per tam tikrą laiką, šiuos pokyčius lemiančius įvairius veiksnius ir jų įtakos vertei laipsnį.

- 44 Atrodo, kad tokias ankstesniame punkte nurodytas pareigas galima įžvelgti Direktyvos 2009/138/EB 185 straipsnio 4 dalyje, kuri dar labiau sustiprina 185 straipsnio 3 dalies i punkto (redakcijose anglų, vokiečių, prancūzų ir vokiečių kalbomis) toną, o redakcijoje lenkų kalba, atsižvelgiant į kitą 185 straipsnio 3 dalies i punkto prasmę, suteikia naujos kokybės.
- 45 Taigi, darant prielaidą, kad Direktyvos 2009/138/EB 185 straipsnio 3 dalies i punkto ir Direktyvos 2002/83/EB 36 straipsnio 1 dalies ir III priedo A dalies 12 punkto nuostatas reikėtų suprasti pagal jų redakcijas anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis, remiantis pagrindinės bylos faktinėmis aplinkybėmis prekybininkai tinkamai neįvykdė pareigos pateikti vartotojui informaciją.
- 46 Nacionalinis teismas yra linkęs aiškinti minėtas nuostatas, kurios kitose nei lenkų kalbos kalbinėse redakcijose suteikia vartotojui aukštesnį apsaugos lygį, įpareigojant draudiką ir tokį draudimą siūlantį parduoti draudėją suteikti vartotojui platesnę informaciją. Vis dėlto nacionalinis teismas abejoja, ar jis gali suteikti tokią apsaugą vartotojui. Todėl jis nusprendė pateikti Teisingumo Teismus prejudicinius klausimus.
- 47 Reikėtų pažymėti, kad pagrindinės bylos aplinkybės yra susijusios su tariama vartotojo apsauga draudimo rinkoje ir *de facto* vartotojo, įsigijusio investicinį produktą, klaidinančiai vadinamą draudimu, apsauga. Iš tiesų vartotojas įsigijo investiciją į sudėtinį investicinį produktą, kuris apima išvestinę priemonę, tiesiog „įpakuotą“ į grupinio gyvybės draudimo sutartį.
- 48 Atsižvelgiant į Direktyvos 2014/65/ES 27 ir 87 konstatuojamąsias dalis (Direktyvos 2004/39/EB 10 konstatuojamoji dalis), nors jos draudimo bendrovėms netaikomos, atrodo pagrįsta suteikti ypatingą apsaugą nustatant ir griežtesnę vartotojų, sudarančių gyvybės draudimo sutartis su investiciniu fondu (nesvarbu, ar tai būtų draudėjas, ar apdraustasis pagal grupinę sutartį), informavimo pareigą, tuo atveju, kai pagrindinis investicinio fondo turtas yra išvestinė priemonė (struktūrizuota priemonė, apimanti išvestinę priemonę). Tai galima užtikrinti nustatant tokius informacijos teikimo įpareigojimus draudikams ir tokius draudimus siūlantiems draudėjams, kaip numatyta Direktyvos 2014/65/ES 24 straipsnio 4 dalyje ir Direktyvos 2004/39/EB 19 straipsnio 3 dalyje.
- 49 Nacionalinio teismo nuomone, tai, kad draudikas ar draudėjas, parduodantis draudimą, kuris *de facto* skirtas ne draudimo apsaugai suteikti, o yra investicinis produktas, nepateikė vartotojui informacijos, kaip nustatyta Direktyvos 2014/65/ES 24 straipsnio 4 dalyje ir Direktyvos 2004/39/EB

19 straipsnio 3 dalyje, yra nesąžininga klaidinanti komercinė veikla, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2005/29/EB 5 ir 7 straipsnius.

- 50 Nacionalinio teismo abejonės lemia tai, kad, viena vertus, remiantis Direktyvos 2014/65/ES 27 konstatuojamąja dalimi ir 2 straipsnio 1 dalies a punktu (Direktyvos 2004/39/EB 10 konstatuojamoji dalis ir 2 straipsnio 1 dalies a punktas), šių direktyvų nuostatos draudimo bendrovėms netaikomos. Kita vertus, visų pirma remiantis Direktyvos 2014/65/ES 87 konstatuojamąja dalimi, vartotojams, kurie investuoja į draudimo sutartis, turėtų būti užtikrinta vienoda apsauga. Antra, Direktyvos 2005/29/EB 10 konstatuojamojoje dalyje nurodyta būtinybė užtikrinti ypač aukštą vartotojų apsaugą didelės rizikos finansinių paslaugų produktų rinkoje – draudžiama kurti su jais susijusį apgaulingą įspūdį. Tai dar labiau patvirtina šios direktyvos 7 straipsnio 5 dalyje ir jos II priede pateikta nuoroda į Direktyvos 2004/39/EB 19 straipsnį.
- 51 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ankstesnėje Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nerado jokių nuorodų į teisingą minėtų direktyvų nuostatų aiškinimą. Vieninteliai du nacionalinio teismo rasti sprendimai dėl panašių klausimų (draudimas su investiciniu fondu) neatsako į pateiktus prejudicinius klausimus (2012 m. kovo 1 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Ángel Lorenzo González Alonso / Nationale Nederlanden Vida Cia De Seguros y Reaseguros SAE*, C-166/11, ECLI:EU:C:2012:119, ir 2015 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij NV / Hubert Wilhelmus Van Leeuwen*, C-51/13, ECLI:EU:C:2015:286).

Siūlomas atsakymas į prejudicinius klausimus

- 52 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, nacionalinis teismas mano, jog į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2009/138/EB 185 straipsnio 3 dalies i punktas ir Direktyvos 2002/83/EB 36 straipsnio 1 dalis, siejama su III priedo A dalies 12 punktu, turėtų būti aiškinama taip, kaip numatyta redakcijose anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis. Šios nuostatos turėtų būti aiškinamos taip, kad sudarydamas gyvybės draudimo sutartis, susijusias su investiciniu fondu (draudimo kapitalo fondu), kurio pagrindinis turtas yra išvestinės priemonės (arba struktūrizuotos finansinės priemonės, apimančios išvestines priemones), draudikas ar draudėjas (siūlantis tokį draudimą) privalo draudžiamam vartotojui pateikti informaciją apie pagrindinės priemonės (išvestinės priemonės ar struktūrizuotos finansinės priemonės, apimančios išvestinę priemonę) pobūdį, tipo specifikaciją ir savybes.
- 53 Į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikėtų atsakyti taip: parduodamas *de facto* investicinį produktą, apimančią išvestinę priemonę, draudikas ir draudėjas (parduodantis su investiciniu fondu susijusį draudimą) privalo vartotojui pateikti tą pačią informaciją, kokios reikalaujama Direktyvos 2004/19/EB 19 straipsnio 3 dalyje ir Direktyvos 2014/65/ES 24 straipsnio 4 dalyje, t. y. išsamią informaciją apie išvestines finansines priemones ir siūlomas investavimo strategijas, kuri

turėtų apimti atitinkamas gaires ir įspėjimus apie riziką, susijusią su investavimu į tokias priemones arba su individualiomis investavimo strategijomis, įskaitant visų pirma informaciją apie pagrindinės priemonės vertinimo metodiką, kurią draudikas ar skaičiavimo agentas taiko draudimo apsaugos laikotarpiu, informaciją apie riziką, susijusią su išvestine finansine priemone ir jos emitentu, įskaitant informaciją, susijusią su išvestinės priemonės vertės pokyčiais laikui bėgant, atskirais veiksniais, lemiančiais šiuos pokyčius, ir jų įtakos vertei laipsniu.

- 54 Į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti taip: jei draudikas ir draudėjas nepateikia vartotojui ankstesniame punkte nurodytos informacijos, tai laikytina nesąžininga klaidinančia komercine veikla, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2005/29/EB 5 ir 7 straipsnius.
- 55 Jei į 1–4 klausimus būtų atsakyta, kaip siūloma pirmiau, akivaizdu, kad į 5 ir 6 klausimus atsakyti nebūtina.
- 56 Net jei būtų padaryta išvada, kad Direktyvos 2014/65/ES 24 straipsnio 4 dalies ir Direktyvos 2004/39/EB 19 straipsnio 3 dalies nuostatos negali būti taikomos draudikui ir draudėjui, parduodančiam draudimą su draudimo kapitalo fondu (dėl to, kad šios direktyvos draudimo bendrovėms netaikomos), vis dėlto informacija vartotojui apie jo lėšų investavimą į išvestines finansines priemones (arba struktūrizuotus produktus, apimančius išvestines priemones) yra tokia reikšminga, kad aiškus tokios informacijos nepateikimas yra nesąžininga klaidinanti komercinė veikla, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2005/29/EB 5 ir 7 straipsnius, panašiai kaip tikslaus priemonės apibūdinimo, įskaitant informaciją apie tokios priemonės veikimo principus, nepateikimas, todėl į penktąjį ir šeštąjį klausimus reikėtų atsakyti teigiamai.